

CZU: 81'37

POLISEMIA – SURSĂ IMPORTANTĂ DE ÎMBOGĂȚIRE A LEXICULUI*Tatiana BABIN-RUSU**Universitatea de Stat din Moldova*

În articol este cercetată una dintre problemele controversate ale lingvisticii moderne, cea a polisemiei. Polisemantismul este o însușire a semnelor limbilor naturale prin care acestea se deosebesc de codurile artificiale construite după principiul „un singur semn – un singur sens”. Capacitatea de a semnifica mai multe lucruri sau de a reda informații diferite o pot avea toate unitățile semnificative ale limbii, în primul rând cele din lexicul comun al acesteia. În diferite lucrări de semantică modernă polisemia a fost considerată un factor de ambiguitate. Unii lingviști susțin că polisemia ne permite să exploatăm rațional potențialul de cuvinte atașându-le mai multe sensuri distincte. Însă, prețul acestei raționalizări este riscul ambiguității, al confuziilor patologice care necesită intervenții „terapeutice”. Tocmai de aceea se impune principiul dezambiguizării semantice și contextuale, căruia îi sunt supuse toate cuvintele care au mai multe sensuri. Principiul în cauză pornește de la necesitatea practică de a diferenția sensurile cuvintelor polisemantice, mai ales dacă acestea sunt numeroase. Diferențele se stabilesc, de cele mai multe ori, semantic – prin desemnarea componentelor de sens sau a semelor. Caracterul distinctiv al semelor se verifică contextual, adică prin relevarea combinațiilor specifice de sensuri. Ca unul dintre principiile fundamentale de analiză semantică modernă, dezambiguizarea presupune faptul că într-o clasă lexicală paradigmatică un cuvânt intră numai cu unul dintre sensurile sale.

Cuvinte-cheie: polisemie, dezambiguizare, semantică, context, monosemie, sem.

POLYSEMY – AN IMPORTANT SOURCE OF LEXICON ENRICHMENT

The present article studies one of the most controversial issues of modern linguistics, i. e. polysemy. Polysemy is a quality of the natural language signs by means of which they differ from the artificial codes constructed according to the principle "a single sign – a single meaning". The ability to name more things or to render different information can be found with all the meaningful units of the language first of all with those that belong to the common vocabulary of a certain language. Different papers on modern semantics treat polysemy as an ambiguity. Some linguists consider that polysemy allows us to exploit rationally the potential of words by giving them more distinct meanings. The price of this rationalization though heads to ambiguity, to pathologic confusion which necessitate the intervention of a "physician". It is due to this fact that the principle of semantic and contextual disambiguation was introduced and all the polysemantic words are analyzed by means of it. The given principle begins with the practical necessity to differentiate the meanings of polysemantic words, especially if these are found in a big number. More often the differences are established, semantically by identifying the meaningful components or the semes. The distinctive character of the semes are checked contextually, i. e. by revealing the specific combinations of meanings. As a fundamental principle of a modern semantic analysis, disambiguation supposes the fact that a word enters a lexical paradigmatic class bearing only one meaning of itself.

Keywords: polysemy, disambiguation, semantics, context, monosemy, seme.

Prezentat la 29.10.2019

Publicat: decembrie 2019